

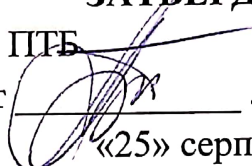
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри ПТБ

к.е.н., доцент

Лариса БОЛТЯНСЬКА

«25» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Інвестування»

для здобувачів ступеня вищої освіти *«Бакалавр»*

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

факультет економіки та бізнесу

2020 – 2021 н.р.

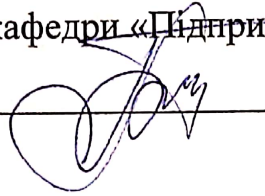
Робоча програма навчальної дисципліни «Інвестування» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» – Мелітополь, ТДАТУ. – 2020. – 19 с.

Розробник: к.е.н., ст. викладач Грицаєнко Микола Ігорович

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

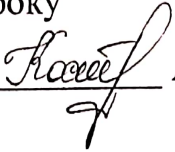
Протокол № 1 від «25» серпня 2020 року

Завідувач кафедри «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

к.е.н., доц. Лариса БОЛТЯНСЬКА

Схвалено методичною комісією факультету ЕтаБ для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Протокол № 1 від «23» вересня 2020 року

Голова методичної комісії, к.е.н., доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<u>денна форма навчання</u> (денна або заочна)	
Кількість кредитів <u>5</u>	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u> (шифр і назва)	<u>обов'язкова</u>	
Загальна кількість годин – <u>150 годин</u>	Спеціальність <u>076</u> <u>«Підприємство, торгівля та біржова діяльність»</u> (шифр та назва)	Курс	Семестр
Змістових модулів – <u>2</u>		<u>4</u>	<u>7</u>
Тижневе навантаження: - аудиторних занять <u>4 год.</u> - самостійна робота студента <u>9,6 год.</u>	Ступінь вищої освіти <u>Бакалавр</u>	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	<u>22 год.</u>
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	<u>22 год.</u>
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	<u>106 год.</u>
		Форма контролю: <u>Екзамен</u> (екзамен або диференційований залік)	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – формування системи знань щодо інвестицій та інвестиційної діяльності, аналізу стану і визначення головних напрямків інвестування в умовах ринкових відносин.

Предмет курсу – виявлення законів, закономірностей та визначення принципів і факторів розвитку інвестиційної діяльності.

Завдання курсу – вивчення закономірностей і механізму інвестиційних відносин держави, підприємств та юридичних осіб; набуття вмінь використовувати ці закономірності в практиці інвестування, визначати заходи з використання інвестицій як одного з дійових важелів економічної політики держави.

Об'єктом вивчення виступають процеси здійснення інвестиційної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки. Тісний зв'язок з економічною теорією, яка вивчає і формулює економічні закони і категорії, що слугують методологічним підґрунтям для розвитку понятійного апарату науки про інвестування. Використовує результати наукових досліджень і збагачує власними категоріями економіку підприємства, статистику, фінанси, фінанси підприємства, гроші та кредит, фінансовий менеджмент, проектний аналіз.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати: наукові засади інвестування, його сутність, суб'єкти, об'єкти, класифікацію;

вміти: проводити дослідження і надавати наукове обґрунтування раціонального інвестування відповідно до економічної політики підприємства, регіону або держави в цілому;

бути ознайомленим: з законодавчими актами України з проблем інвестування, а також з зарубіжним досвідом щодо інвестиційної діяльності.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. *Основні поняття інвестицій та інвестиційної діяльності*

Тема 1. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності [1; 9, с. 10-41], [28, 29, 30, 31]

Економічна сутність інвестицій: визначання, поняття про валові та чисті інвестиції, динаміку інвестицій, класифікацію інвестицій, основні поняття інвестиційної діяльності. Класифікація інвестицій за об'єктами вкладення коштів, характером участі в інвестуванні, періодом інвестування. Основні поняття інвестиційної діяльності: мета, суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності, інвестиційний комплекс країни.

Тема 2. Управління інвестиційною діяльністю [9, с. 42-61], [28, 29, 30, 31]

Важелі державного регулювання інвестиційної діяльності, грошово-кредитна політика держави та її вплив на інвестиційні умови. Функції управління інвестиційною діяльністю, вибір інвестиційної стратегії, формування та функціонування інвестиційного портфелю. Інвестиційна привабливість держави, регіону, галузі, підприємства, показники фінансового оцінювання підприємства, структуру фінансового аналізу підприємства.

Тема 3. Інвестиційна привабливість [5; 9, с. 62-83; 13; 24], [28, 29, 30, 31]

Інвестиційна привабливість країни. Фактори, що визначають інвестиційний клімат країни. Індекси інвестиційної привабливості України, її рейтинг серед інших країн. Інвестиційна привабливість регіону. Фактори, що визначають інвестиційну привабливість регіону. Індекси інвестиційної привабливості Запорізької області, її рейтинг серед інших областей. Інвестиційна привабливість галузі. Фактори, що визначають інвестиційну привабливість галузі. Інвестиційна привабливість аграрного сектору, її рейтинг серед інших сфер діяльності в Україні. Інвестиційна привабливість підприємства. Методи визначення інвестиційної привабливості підприємства. «Економічний паспорт» підприємства.

Тема 4. Фінансово-математичні основи інвестування [9, с. 84-108]

Концепції вартості грошей у часі. Елементи теорії відсотків. Нарощування та дисконтування окремих грошових сум. Сучасна та майбутня вартість грошей. Вплив інфляції на визначення сучасної та майбутньої вартості грошей. Номінальна та реальна вартість грошей. Показники інфляції, їх використання для корегування сучасної та майбутньої вартості грошей. Нарощування та дисконтування грошових потоків. Ануїтет.

Змістовий модуль 2. Види інвестицій

Тема 5. Реальні інвестиції [1; 4; 6; 9, с. 109-148; 8; 9; 10; 12; 22], [28, 29, 30, 31]

Форми реальних інвестицій. Особливості реальних інвестицій, їх відмінність від фінансових інвестицій. Інвестиції в засоби виробництва. Вимоги до розробки реальних інвестиційних проектів. Поняття проектного циклу. Етапи розробки інвестиційного проекту. Принципи і методи оцінки ефективності реальних інвестицій. Обґрунтування доцільності реального інвестування. Формування портфеля реальних інвестицій. Управління реалізацією реальних інвестиційних проектів. Фінансове забезпечення інвестиційного процесу. Особливості інноваційних інвестицій підприємства.

Тема 6. Фінансові інвестиції [9, с. 149-195]

Особливості фінансових інвестицій, їх відмінність від реальних інвестицій. Форми фінансових інвестицій. Фактори, що визначають інвестиційні якості основних фінансових інструментів. Оцінка ефективності окремих фінансових інструментів інвестування. Обґрунтування доцільності фінансового інвестування.

Формування портфелю фінансових інвестицій. Оперативне управління портфелем фінансових інвестицій. сутність фінансового інвестиційного портфеля, сучасні підходи до типізації інвестиційних портфелів підприємства, сутність «портфельної теорії», алгоритм її реалізації, етапи процесу оперативного управління портфелем фінансових інвестицій. Ризик фінансового інвестування

Тема 7. Внутрішні та іноземні інвестиції [1; 6; 9, с. 196-208; 8; 9; 10; 22], [28, 29, 30, 31, 32, 33]

Сутність внутрішніх інвестицій, валових внутрішніх інвестицій, валових внутрішніх заощаджень, валових приватних внутрішніх інвестицій, чистих приватних внутрішніх інвестицій. Основні причини зменшення обсягів внутрішніх інвестицій. Основні напрями активізації внутрішнього інвестиційного ринку України. Промислово-фінансові групи як організаційна форма управління внутрішніми інвестиціями. Організаційно-правове регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційної діяльності. Сутність іноземних інвестицій, шляхи залучення іноземних інвестицій в економіку країни, інвестиційна співпраця, іноземний інвестор, прямі іноземні інвестиції, експорт капіталу, чисті іноземні інвестиції. Державні важелі сприяння залученню іноземного капіталу. Переваги та недоліки залучення іноземних інвестицій. Механізм залучення іноземного капіталу. Основні напрями іноземного інвестування в Україні. Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			Л	П	СРС	
Змістовий модуль 1. Основні поняття інвестицій та інвестиційної діяльності						
1	Лекція 1	Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності	2			
	Практичне заняття 1	Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності		2		2
	Самостійна робота 1	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			9	2
2	Лекція 2	Управління інвестиційною діяльністю	2			
	Практичне заняття 2	Управління інвестиційною діяльністю		2		3
	Самостійна робота 2	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			9	2
3, 4	Лекція 3	Інвестиційна привабливість	4			
	Практичне заняття 3	Інвестиційна привабливість		4		5
	Самостійна робота 3	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			9	3
5, 6	Лекція 4	Фінансово-математичні основи інвестування	4			
	Практичне заняття 4	Фінансово-математичні основи інвестування		4		5
	Самостійна робота 4	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			14	3
7, 8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1			10	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1 (75 годин)			12	12	51	35
Змістовий модуль 2. Види інвестицій						
9, 10	Лекція 5	Реальні інвестиції	4			
	Практичне	Реальні інвестиції		4		6

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			Л	П	СРС	
	заняття 5					
	Самостійна робота 5	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			18	4
11, 12	Лекція 6	Фінансові інвестиції	4			
	Практичне заняття 6	Фінансові інвестиції		4		6
	Самостійна робота 6	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			18	4
13	Лекція 7	Внутрішні та іноземні інвестиції	2			
	Практичне заняття 7	Внутрішні та іноземні інвестиції		2		3
	Самостійна робота 7	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі			9	2
14, 15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2			10	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за модуль 2				10
Всього за змістовний модуль 2 (75 годин)			10	10	55	35
Екзамен			x	x	x	30
Разом (150 годин)			22	22	106	100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №1

1. Дайте визначення інвестиціям.
2. Що представляють собою майнові та інтелектуальні цінності?
3. Що є основним джерелом інвестування в країні?
4. Що представляють собою валові і чисті інвестиційні ресурси?
5. Під впливом яких факторів перебуває розмір інвестиційних ресурсів?
6. Які ознаки покладені в основі класифікації інвестицій?
7. Що розуміють під реальними інвестиціями?
8. Що розуміють під фінансовими інвестиціями?
9. Що розуміють під прямими інвестиціями?
10. Що розуміють під непрямими інвестиціями?
11. Що є внутрішніми інвестиціями?
12. Чим іноземні інвестиції відрізняються від закордонних інвестицій?
13. Що розуміють під короткостроковими інвестиціями?
14. Що розуміють під довгостроковими інвестиціями?
15. Чим відрізняються приватні та державні інвестиції?
16. Порівняйте ризикові та безризикові інвестиції.
17. Дайте визначення інвестиційної діяльності.
18. На якій основі здійснюється інвестиційна діяльність?
19. За який рахунок може здійснюватися інвестиційна діяльність?
20. За чим рішенням провадиться зупинення або припинення інвестиційної діяльності?
21. За яких причин може бути прийнято рішення державного органу про зупинення або припинення інвестиційної діяльності?
22. Наведіть визначення інвестиційного проекту.
23. Що являє собою проектна (інвестиційна) пропозиція?
24. Наведіть визначення інноваційної діяльності.
25. Дайте визначення суб'єктам інвестиційної діяльності.
26. Наведіть визначення інвестора і учасника інвестиційної діяльності.
27. Що є об'єктом інвестиційної діяльності?
28. Що є інститутом спільного інвестування?
29. Дайте визначення фірмі-девелоперу.
30. Чим займаються фірми-ріелтери?
31. Дайте визначення інжиніринго-консалтингової фірмі.
32. Перелічіть функції еккаутингових компаній.
33. Яка роль будівельних фірм в інвестиційному процесі?
34. Перелічіть функції аудиторських фірм в інвестиційному процесі.
35. Дайте визначення і перелічіть складові інвестиційного комплексу країни.
36. Розкажіть про прямі та непрямі засоби регулювання інвестиційного середовища, які є у розпорядженні держави.
37. Перелічіть та охарактеризуйте державні важелі регулювання інвестиційної діяльності.
38. Що включає державне регулювання інвестиційної діяльності?
39. Що включає управління державними інвестиціями?

40. Яким шляхом надається державна підтримка реалізації інвестиційних проектів?
41. Що є захистом інвестицій?
42. Наведіть визначення державних гарантій захисту інвестицій.
43. Наведіть повний перелік функцій інвестиційного управління (технологію управління інвестиційною діяльністю).
44. Від яких чинників залежить вибір інвестиційної стратегії підприємства?
45. Наведіть визначення інвестиційної стратегії підприємства.
46. Як поділяються інвестиційні стратегії підприємства?
47. Дайте визначення інвестиційного портфеля.
48. Перелічіть та охарактеризуйте види інвестиційних портфелів.
49. Які принципи та критерії формування інвестиційного портфеля Вам відомі?
50. Наведіть типову послідовність формування інвестиційного портфеля.
51. На якому рівні повинна розглядатись інвестиційна привабливість?
52. Наведіть визначення інвестиційної привабливості країни.
53. Які чинники впливають на інвестиційну привабливість країни?
54. В чому сутність інвестиційної привабливості регіону?
55. Які чинники впливають на інвестиційну привабливість регіону?
56. В чому сутність інвестиційної привабливості галузі?
57. Які чинники впливають на інвестиційну привабливість галузі?
58. Як оцінити інвестиційну привабливість підприємства?
59. Перелічіть складові «економічного паспорту» окремого підприємства, що характеризує його інвестиційну привабливість.
60. Сформулюйте головний принцип вартості грошей в часі.
61. Що Ви розумієте під нарощуванням і дисконтуванням?
62. Перелічіть основні елементи, що пов'язані між собою в концепції вартості грошей в часі.
63. Запишіть основну формулу теорії складних відсотків.
64. Наведіть визначення номінальної і реальної сум грошових коштів.
65. В яких випадках, пов'язаних з інвестуванням, враховується інфляція?
66. Які показники інфляції використовуються при корегуванні майбутньої вартості грошей? Коли процес інвестування стає збитковим?
67. Як здійснюється процес нарощування і дисконтування грошових потоків?
68. Який грошовий потік має назву «ануїтет»? Як визначити теперішнє та майбутнє значення ануїтету?

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Наведіть визначення реальних інвестицій.
2. Перелічіть та охарактеризуйте особливості реальних інвестицій.
3. В яких формах здійснюється реальне інвестування?
4. Які етапи містить процес формування політики управління реальними інвестиціями підприємства?
5. Перелічіть та охарактеризуйте основні фази і стадії життєвого циклу інвестиційного проекту.

6. Назвіть та охарактеризуйте основні схеми фінансування інвестиційних проектів.
7. Які принципи використовуються при оцінці ефективності реальних інвестиційних проектів?
8. Які методи оцінки ефективності інвестиційних проектів Вам відомі?
9. Як визначається чиста теперішня вартість проекту?
10. Що передбачає управління реалізацію інвестиційного проекту?
11. Які принципи враховують при розробці календарного плану реалізації реального інвестиційного проекту?
12. Які Ви знаєте передумови розробки капітального бюджету?
13. Назвіть головну мету розробки системи контролінгу.
14. Які причини обумовлюють зниження ефективності інвестицій та прийняття рішення про вихід окремого інвестиційного проекту із інвестиційної програми підприємства?
15. Які форми виходу окремих проектів із інвестиційної програми підприємства Вам відомі?
16. Дайте визначення інноваційної діяльності підприємства.
17. За якими етапами формується політика управління інноваційними інвестиціями підприємства?
18. Наведіть визначення фінансових інвестицій.
19. Які особливості характеризують фінансові інвестиції?
20. В яких формах здійснюється фінансове інвестування підприємства?
21. В чому полягає сутність політики управління фінансовими інвестиціями?
22. Перелічіть головні етапи формування політики управління фінансовими інвестиціями підприємства.
23. Що являє собою оцінка інвестиційних якостей фінансових інструментів?
24. Як класифікуються фондові фінансові інструменти?
25. Опишіть інтегральну оцінку інвестиційних якостей акцій.
26. Як здійснюється інтегральна оцінка облігацій?
27. За якими параметрами здійснюється інтегральна оцінка інвестиційних якостей ощадних (депозитних) сертифікатів?
28. Що являє собою оцінка ефективності окремих фінансових інструментів інвестування?
29. Перелічіть та охарактеризуйте моделі оцінки реальної вартості окремих видів фінансових інструментів інвестування.
30. Наведіть визначення фінансового інвестиційного портфеля.
31. Які головна та локальні цілі формування фінансового інвестиційного портфеля?
32. Охарактеризуйте сучасні підходи до типізації інвестиційних портфельів підприємств.
33. Що являє собою «портфельна теорія»? Наведіть алгоритм реалізації сучасної портфельної теорії.
34. Що являє собою оперативне управління портфелем фінансових інвестицій?
35. Перелічіть та охарактеризуйте етапи процесу оперативного управління портфелем фінансових інвестицій.

36. Наведіть визначення внутрішнім інвестиціям.
37. В чому сутність валових внутрішніх інвестицій?
38. Як пов'язані категорії валових внутрішніх інвестицій та валових внутрішніх заощаджень?
39. В чому сутність валових внутрішніх заощаджень?
40. Розкажіть про валові приватні внутрішні інвестиції.
41. В чому сутність чистих приватних внутрішніх інвестицій?
42. Як пов'язані категорії валових приватних внутрішніх інвестицій та чистих приватних внутрішніх інвестицій?
43. Наведіть визначення капітальних інвестицій.
44. В чому сутність інвестицій у матеріальні активи? Інвестицій в нематеріальні активи?
45. Наведіть визначення інвестицій в основний капітал.
46. Які основні напрями активізації внутрішнього інвестиційного ринку України Вам відомі?
47. Наведіть визначення інвестиційної співпраці. Розкажіть про експорт капіталу.
48. Наведіть визначення чистих іноземних інвестицій. В чому сутність іноземних інвестицій? Наведіть визначення іноземного інвестора.
49. В чому сутність прямих інвестицій? Наведіть визначення прямого інвестора.
50. Наведіть визначення резидента та нерезидента.
51. В чому сутність портфельних інвестицій?
52. У яких формах можуть здійснюватися іноземні інвестиції?
53. Охарактеризуйте переваги залучення іноземних інвестицій.
54. Охарактеризуйте недоліки залучення іноземних інвестицій.
55. Охарактеризуйте міжнародну інвестиційну діяльність та її інститути.
56. Які іноземні інституційні інвестори Вам відомі?
57. Що Вам відомо про Світовий банк? Розкажіть про структуру Групи Світового банку.
58. Охарактеризуйте діяльність Міжнародного банку реконструкції та розвитку (МБРР). Що Вам відомо про Міжнародну асоціацію розвитку (МАР)?
59. В чому сутність діяльності Міжнародної фінансової корпорації (МФК)?
60. Розкажіть про Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ).
61. Що Вам відомо про Міжнародний центр врегулювання спірних питань щодо інвестицій (МЦВСП)? В чому сутність діяльності Міжнародного валютного фонду (МВФ)?
62. Охарактеризуйте діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР).
63. Розкажіть про Міжнародний союз страховиків кредитів та інвестицій (Бернський союз).

ЛІТЕРАТУРА

1. Андрєєва Л.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.;
2. Бакаєв Л.О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями : навч. посібник. / Л.О. Бакаєв – К.: КНЕУ, 2000. – 151 с.;
3. Боярко І.М. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. / І.М. Боярко, Л.Л. Гриценко – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.;
4. Бромирський Б.О., Грицаєнко М.І. Моніторинг фінансового стану підприємства в системі його економічного управління. *Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців*: матеріали II науково-практичної конференції, м. Мелітополь, 15 червня 2020 р. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020. С. 28-32
5. Бурган І.К., Грицаєнко Г.І. Місце аналізу господарської діяльності в економічному управлінні підприємством. *Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців*: матеріали II науково-практичної конференції. – ТДАТУ, Мелітополь. – 2020. – С. 41-47
6. Власюк Ю.О. Особливості моделювання інвестиційного процесу в аграрному секторі / Ю.О. Власюк, Г.П. Педченко // Вісник Хмельницького національного університету (економічні науки) – Хмельницький. – 2016. – №3. – С.144-147;
7. Грицаєнко Г. Інвестиційна привабливість України [Електронний ресурс] / Г. Грицаєнко, М. Грицаєнко // *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal* – 2017. – Vol. 3. – No. 1. – Pp. 80-93 – Mode of access : <https://are-journal.com>;
8. Грицаєнко Г.І. Інвестиції в технічне забезпечення аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко // *Глобальні та національні проблеми економіки*. – 2016. – вип. 12. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/14.pdf>;
9. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності : Навчальний посібник. / Г.І. Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.;
10. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал / Г.І. Грицаєнко, М.І. Грицаєнко // *Бізнес Інформ*. – 2018. – № 1. – С. 188-194;
11. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції: сутність, стан та особливості здійснення на селі / Г.І. Грицаєнко // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. – 2018. – № 1. – С. 126-132;
12. Грицаєнко Г.І. Технічне оснащення як пріоритетний напрям інвестування аграрного виробництва [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко // *Економіка та суспільство*. – 2017. – Вип. 9. – Режим доступу: <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal-9>;

13. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Інвестиції в інноваційний розвиток підприємства технічного сервісу. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Львів, 18-20 березня 2020 р. Львів: ЛНАУ, 2020. С. 490-493
14. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Інвестиції в оптову торгівлю сільськогосподарською технікою та устаткуванням. Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С. 273-276.
15. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Розвиток аграрного технічного сервісу та ринку сільськогосподарської техніки України. Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. С. 105-108
16. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Роль аналізу інвестиційного розвитку підприємств технічного сервісу в системі його управління. Формування ефективних механізмів управління в умовах трансформації соціально-економічних систем : Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Харків, 12 березня 2020 р. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2020. С. 208-210.
17. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Функціонально-вартісний аналіз у розробці проекту для агротехсервісного підприємства. Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції : Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. м. Черкаси, 16-17 квітня 2020 року, Черкаси : Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2020 – С. 27-29
18. Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. Функціонально-вартісний аналіз як метод оцінки інвестиційного проекту. Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. м. Запоріжжя, 14-15 травня 2020 р. Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2020. – С. 170-172.
19. Грицаєнко І.М., Грицаєнко Г.І. Оптова торгівля як складова аграрного технічного сервісу. Технічне забезпечення інноваційних технологій в агропромисловому комплексі: матеріали I Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції (Мелітополь, 01-24 квітня 2020 р.) / ТДАТУ: ред. кол. В. М. Кюрчев, В. Т. Надикто, О. Г. Скляр [та ін.]. – Мелітополь: ТДАТУ, 2020. – С. 390-395.
20. Грицаєнко М.І. Кластеризація соціально-економічного простору регіону. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Львів, 18-20 березня 2020 р. Львів: ЛНАУ, 2020. С. 41-44.

21. Грицаєнко М.І. Кластеризація як чинник розвитку національної економіки / М.І. Грицаєнко // Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 19 листопада 2019 р. – Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. – С. 190-192.
22. Грицаєнко М.І. Місце соціального капіталу в розвитку саморегулювання підприємницької діяльності. Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С. 130-132
23. Грицаєнко М.І. Саморегулювання підприємницької діяльності / М.І. Грицаєнко // Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 01 листопада 2019 р. – Полтава: РВВ ПДАА, 2019. – С. 237-238.
24. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал в системі охорони праці підприємства / М.І. Грицаєнко // Сучасні питання економіки та фінансів: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 30 жовтня 2019 р. – К.: КНЕУ, 2019 (електронне видання). – С. 88-90.
25. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал і саморегулювання в аграрному підприємстві. *Політичні трансформації сучасного суспільства* : Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. м. Полтава, 15 квітня 2020 р., Полтава: ПДАА, 2020. С. 122-125
26. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал регіону. Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.2. С. 125-128.
27. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у механізмі саморегулювання підприємницької діяльності в сільському господарстві. *Економіка АПК: міжнародний науково-виробничий журнал*, 2019. № 8. С. 70-78.
28. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал як фактор кластерного розвитку регіону / М.І. Грицаєнко // Перспективи розвитку територій: теорія і практика: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених, Харків, 22–23 листопада 2019 р. / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна [та ін.]. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – С. 79-82.
29. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Заощадження домогосподарств як інвестиційний драйвер економіки країни. *Стратегічні пріоритети розвитку підприємництва, торгівлі та біржової діяльності* : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. м. Запоріжжя, 14-15 травня 2020 р. Запоріжжя: Національний університет «Запорізька політехніка», 2020. – С. 236-238

30. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Інвестиційний потенціал домашніх господарств. Публічне управління та адміністрування у процесах економічних реформ: збірник тез доповідей IV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 25 березня 2020 р. Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2020. С. 184-187.
31. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Інвестиційно-інноваційний розвиток закладів освіти. *Сучасні технології менеджменту, інформаційне, фінансове та облікове забезпечення розвитку економіки в умовах євроінтеграції* : Матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. м. Черкаси, 16-17 квітня 2020 року, Черкаси : Східноєвропейський університет економіки і менеджменту, 2020. С. 29-31.
32. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Індикатори інвестиційно-інноваційної діяльності в торговельному підприємстві. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Львів, 18-20 березня 2020 р. Львів: ЛНАУ, 2020. С. 494-497
33. Грицаєнко М.І., Грицаєнко Г.І. Управління інвестиційно-інноваційним розвитком торговельного підприємства. Формування ефективних механізмів управління в умовах трансформації соціально-економічних систем : Матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. м. Харків, 12 березня 2020 р. Харків: Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2020. С. 211-213.
34. Данілов О.Д. Інвестування: навчальний посібник. / О.Д. Данілов, Г.М. Івашина, О.Г. Чумаченко. – К.: Видавничий дім «Комп'ютерпрес», 2001. – 364 с.;
35. Дидичкін В.О., Грицаєнко Г.І. Аналіз господарської діяльності у визначенні перспектив розвитку підприємства. Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали II науково-практичної конференції. – ТДАТУ, Мелітополь. – 2020. – С. 65-71
36. Завадських Г.М. Дослідження сучасного стану інвестиційної сфери аграрних підприємств / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 155-208;
37. Завадських Г.М. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості регіону [Електронний ресурс] / Г.М. Завадських // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – №17. – С.152-155. Режим доступу до статті: <http://global-national.in.ua/issue-17-2017>;
38. Завадських Г.М., Андрєєва Л.О., Лисак О.І., Грицаєнко М.І. Курс лекцій з дисципліни «Економіка і організація підприємств малого бізнесу» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». - 187 с.
39. Златьєв А.С., Грицаєнко М.І. Підходи до обґрунтування підприємницької ідеї. *Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців*: матеріали II науково-

- практичної конференції, м. Мелітополь, 15 червня 2020 р. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020. С. 80-85
40. Інвестування : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / А.А. Пересада, О.О. Смірнова та ін. – К.: КНЕУ, 2001. – 251 с.;
  41. Інвестування в аграрній сфері : [за ред. Чупіса А. В.] – Суми: Довкілля, 2002. – 244 с.;
  42. Карюк А.М., Грицаєнко М.І. Фінансовий аналіз у визначенні інвестиційної привабливості підприємства. *Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців*: матеріали II науково-практичної конференції, м. Мелітополь, 15 червня 2020 р. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020. С. 88-92
  43. Ліпіна Р.Є., Грицаєнко Г.І. Технологія формування операційних бюджетів підприємства. Всеукраїнська науково-технічна конференція магістрантів і студентів ТДАТУ. Факультет економіки та бізнесу: всеукраїнська науково-технічна конференція, збірник тез доповідей. м. Мелітополь, 18-22 листопада 2019 року. – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – С.172
  44. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навчальний посібник. / Т.В. Майорова. – К.: ЦУЛ, 2003. – 376 с.;
  45. Недорезков А.І., Грицаєнко Г.І. Економічне управління закладом вищої освіти. *Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців*: матеріали II науково-практичної конференції. – ТДАТУ, Мелітополь. – 2020. – С. 118-123
  46. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом / А. А. Пересада. – К.: Лібра, 2002. – 472 с.;
  47. Про інвестиційну діяльність [Текст] : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №47, ст.646;
  48. Про інноваційну діяльність [Текст] : Закон України від від 04.07.2002 № 40-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36, ст.266;
  49. Про режим іноземного інвестування [Текст] : Закон України від 19.03.1996 № 93/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19, ст. 80;
  50. Про цінні папери та фондовий ринок [Текст] : Закон України від 23.02.2006 № 3480-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 31, ст.268;
  51. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.;
  52. Савчук В. П. Анализ и разработка инвестиционных проектов : учебное пособие / В. П. Савчук, С. И. Прилипко, Е. Г. Величко – К.: Абсолют – В, Эльга, 1999. – 304 с.;
  53. Смялянський Д.А., Грицаєнко Г.І. Управління робочим капіталом підприємства. Всеукраїнська науково-технічна конференція магістрантів і студентів ТДАТУ. Факультет економіки та бізнесу: всеукраїнська науково-

- технічна конференція, збірник тез доповідей. м. Мелітополь, 18-22 листопада 2019 року. – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019 - С. 181
54. Стрюк О. Л. Формування портфелів інвестиційних проектів / О.Л. Стрюк, Грицаєнко М.І. / Всеукраїнська науково-технічна конференція магістрантів і студентів ТДАТУ. Факультет економіки та бізнесу: всеукраїнська науково-технічна конференція, збірник тез доповідей. м. Мелітополь, 18-22 листопада 2019 року. – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – С. 182.
  55. Тебенко В.М. Інвестиційна привабливість Запорізького регіону // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – № 1 (21), том 2. – С. 330-336;
  56. Тебенко В.М., Грицаєнко Г.І., Лисак О.І. Курс лекцій з дисципліни: «Економіка та організація інноваційної діяльності» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – 159 с.
  57. Федоренко В.Г. Інвестознавство : підруч. / В. Г. Федоренко – 3-тє вид., допов. – К.: МАУП, 2004. – 480 с.;
  58. Чалов С., Грицаєнко М.І. Основи підприємництва у створенні власної справи. *Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців*: матеріали II науково-практичної конференції, м. Мелітополь, 15 червня 2020 р. Мелітополь: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2020. С. 149-153
  59. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навч. посіб. / Д. М. Черваньов. – К.: Знання-Прес, 2003. – 622 с.;
  60. Шарп У. Інвестиції : [пер. с англ.] / У Шарп, Г. Александер, Дж. Бейли – М.: ИНФРА-М, 1999. – 1028 с.
  61. Gritsaenko H. Investments in the technical support of agrarian production / H. Gritsaenko, I. Gritsaenko // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки», (Полтава, 30 жовтня 2017 р.) – Полтава: РВВ ПДАА, 2017. – С. 139-142.
  62. Gritsaienko H. Investment of agricultural machinery in agricultural production of Ukraine / V. Didur, H. Gritsaienko, I. Gritsaienko // МАШИНЫ ДЛЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 2017 : матеріали V Международного научного конгресса, г. Варна, Болгария, 21-24 июня 2017 р. – Варна, 2017. – С. 125-129.
  63. Gutkevych S., Zavadskiyh Investment strategy of agrarian sector / С. Гуткевич, Г. Завадських // Інтелект XXI, 2015 №1.- С.70-76.
  64. Hrytsaienko H., Hrytsaienko I., Bondar A. and Zhuravel D. Mechanism of Investment of Technical Service in Agricultural Households. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 29-40.

65. Hrytsaienko M., Hrytsaienko H., Andrieieva L. and Boltianska L. The Role of Social Capital in Development of Agricultural Entrepreneurship. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 427-440.
66. Hrytsaienko M., Rogach Y. and Zorya M. Location of Social Capital in the Labor Protection of the Enterprise. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 41-52.
67. Tkachuk V.V., Hrytsaienko H.I. ANALYSIS OF THE COMPANY INVESTMENT ATTRACTIVENESS. Всеукраїнська науково-технічна конференція магістрантів і студентів ТДАТУ. Факультет економіки та бізнесу: всеукраїнська науково-технічна конференція, збірник тез доповідей. м. Мелітополь, 18-22 листопада 2019 року. – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019 – С. 34-35
68. Zbarsky V.K., Trusova N.V., Sokil O.H., Pochernina N.V. and Hrytsaienko M.I. (2020). Social and Economic Determinants for the Development of Resource Potential of Small Forms of Agrarian Production in Ukraine. *Industrial Engineering & Management Systems*. Vol 19, No 1, March 2020, pp.133-142.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри ПТБ.
4. Internet.